

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OBRONY PRZED ŚRODKAMI
MASOWEGO RAŻENIA

Egz. Nr 1

ppłk dr St. MICHALAK

Temat: ORGANIZACJA OBRONY PRZED BRONIĄ
MASOWEGO RAŻENIA W KOMPANII BOT W CZASIE
OCHRONY I OBRONY OBIEKTU

(Skrypt wykładu)

05602

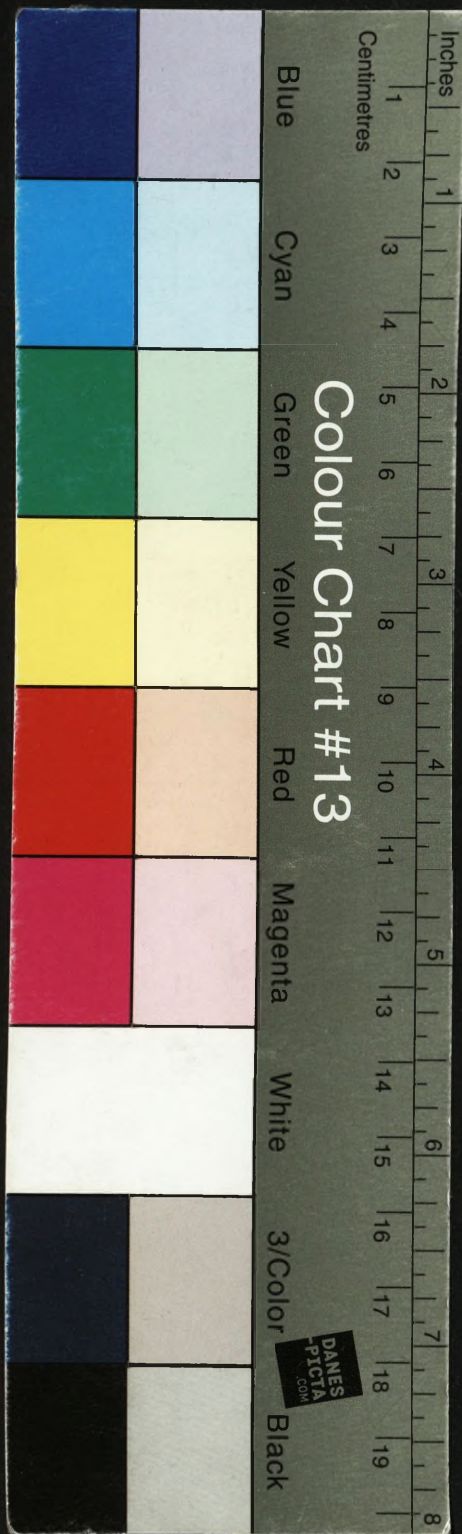
ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZK. GEN. MICHALAKA
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

29841

REMBERTÓW

GRUDZIEŃ

1964

495

2-113

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
im. generała broni K. Świerczewskiego

13

**KATEDRA TAKTYKI OBRONY PRZED ŚRODKAMI
MASOWEGO RAŻENIA**

Egz. Nr **1**

ppłk dr St. MICHALAK

**Temat: ORGANIZACJA OBRONY PRZED BRONIĄ
MASOWEGO RAŻENIA W KOMPANII BOT W CZASIE
OCHRONY I OBRONY OBIEKTU**

(Skrypt wykładu)

093844

05602

ARCHIWUM
SEMIOTYKI SZKOLENIOWEJ
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
im. gen. broni K. Świerczewskiego

29841

29841

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O
im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI OBRONY PRZED ŚRODKAMI MASOWEGO RAŻENIA

Inkl. prot. 12357

Egz. nr 1

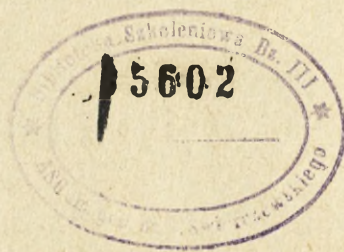
ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY TOPSMAR

ppłk dr St. CYBULSKI

ppłk dr Stefan MICHALAK

Organizacja obrony przed bronią masowego rażenia w kompanii
bot w czasie ochrony i obrony obiektu.

/Skrypt wykładu/

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZK. GEN. BRONI
AKADEMII SZT. GEN. BRONI
im. gen. broni K. Świerczewskiego
1229841

REMBERTÓW

Grudzień

1964r.

SPIS TREŚCI

=====

	str.
1. Ogólne zasady organizacyjne i zadania wykonywane przez bataliony obrony terytorialnej.	3
2. Ogólne zasady działań kompanii w osłonie obiektu.	4
3. Przedsięwzięcia Przedsięwzięcia obrony przed bronią masowego rażenia realizowane przez kompanię	5
4. Możliwe zagrożenie uderzeniami broni masowego rażenia.	7
5. Organizacja obrony przed bronią masowego rażenia przez dowódcę kompanii.	9
6. Likwidacja skutków uderzeń bronią masowego rażenia	20
7. Obowiązki i zakres pracy dowódcy kompanii /bot/ w czasie organizacji OPBMar	22
8. Zakończenie.	25

1. Ogólne zasady organizacyjne i zadania wykonywane przez bataliony obrony terytorialnej.

W skład wojsk układu terytorialnego wchodzi bataliony obrony terytorialnej, które podlegają powiatowym sztabom wojskowym /PSZW/. Bataliony obrony terytorialnej będą organizowane w każdym powiecie oraz mieście mającym prawa powiatu.

Skład organizacyjny batalionów obrony terytorialnej w poszczególnych powiatach może się nieznacznie różnić w znaczny sposób. Zależy on będzie przede wszystkim od charakteru danego powiatu /rolniczy, przemysłowy, przemysłowo-rolniczy itp/, od położenia geograficznego danego powiatu oraz, od charakteru przewidywanych zadań, które będzie realizował batalion obrony terytorialnej /bot/.

Organizacja batalionu obrony terytorialnej powinna zapewnić możliwość wykonania następujących zadań:

- prowadzenie likwidacji skutków uderzeń bronią masowego rażenia;
- prowadzenie walki z grupami dywersyjnymi i bandami zbrojnego podziemia na obszarze powiatu samodzielnie i we współdziałaniu w akcjach przeciwdesantowych i przeciwdywersyjnych prowadzonych przez wojska OTK;
- ochronę i obronę lub udział w ochronie ważnych obiektów gospodarki narodowej, administracji powiatowej, szlaków i węzłów komunikacyjnych, energetycznych, rurociągów itp;
- zapewnienie we współdziałaniu z organami MO porządku publicznego w miastach, gromadach i osiedlach;
- w czasie pokoju - prowadzenie szkolenia i organizacyjne przygotowanie pododdziałów do działań, pomoc instruktorską nad organizacją OPBMR ludności, udział w pracach na rzecz gospodarki narodowej i zapobieganie oraz likwidacja skutków klęsk żywiołowych.

Ponieważ każdy powiat ze względu na swoje geograficzne położenie i charakter może mieć jako główne zadanie jedno z wymienionych powyżej, dlatego też organizacja i wyposażenie w sprzęt techniczny poszczególnych batalionów będą między sobą się różnić. Różnice te zwłaszcza dotyczyć będą składu i wyposażenia pododdziałów piechoty.

Szkolenie bot w okresie pokojowym odbywa się systemem nieskoszarowanym. Zasadniczą organizację przechodzą one w okresie podwyższonej gotowości obronnej państwa. Dlatego też wydzielają się ogólny rejon alarmowy dla przeprowadzenia mobilizacji sił

i środków oraz reorganizacji i osiągnięcia pełnej gotowości bojowej wydziela się rejon alarmowy o powierzchni 12 - 15 km². Bardzo często dla poszczególnych kompanii piechoty i pododdziałów specjalnych przydzielone będą oddzielne rejony alarmowe związane terytorialnie z gromadami, z których powołuje się żołnierzy do botu lub zakładów czy instytucji, z których załoga, sprzęt i środki materiałowe stanowią wyposażenie poszczególnych pododdziałów bot.

W czasie wojny rejony wyczekiwania bot mogą być zagrożone bezpośrednimi lub pośrednimi skutkami uderzeń bronią masowego rażenia. Wobec czego koniecznym jest organizowanie obrony przed skutkami działania broni masowego rażenia.

Zagrożenie uderzeniami broni masowego rażenia istnieje również w czasie wykonywania omówionych wyżej zadań bojowych, a zwłaszcza zadań związanych z ochroną lub obroną obiektów przemysłowych, szlaków i węzłów komunikacyjnych, energetycznych, rurociągów itp. Wprawdzie przy wykonaniu innych zadań istnieje również zagrożenie ale jest ono proporcjonalnie mniejsze, wobec tego że zadania te wykonywane będą w dynamice. Ponieważ w warunkach wojny może zaistnieć taka sytuacja, że szereg zadań będzie wykonywanych przez bataliony obrony terytorialnej równolegle; na przykład część sił prowadzi będzie obronę lub ochronę obiektów, a pozostała część sił może brać udział w likwidacji skutków uderzeń bombar lub zwalczania grup dywersyjnych i band zbrojnego podziemia, dlatego bardzo często organizatorami obrony przed bronią masowego rażenia będą w większości przypadków bezpośrednio dowódcy pododdziałów.

Ponieważ ochrona i obrona obiektów częścią sił batalionów obrony terytorialnej może być zadaniem, które przypuszczalnie będzie realizowane w większości przypadków, a podczas wykonywania tego zadania istnieje największe zagrożenie pododdziałów, rozważania dotyczące zasad organizacji obrony przed bronią masowego rażenia przez dowódcę pododdziałów rozpatrywane będą pod kątem widzenia potrzeb w tego rodzaju działaniach.

2. Ogólne zasady działań kompanii /bot/ w osłonie obiektu.

Jedną z form działania nieprzyjaciela na obszar kraju przeciwnika jest niszczenie jego potencjału ekonomicznego i militarnego. Oddziaływanie to może być realizowane poprzez wykonywanie uderzeń bronią masowego rażenia lub klasycznymi środkami lotniczo-rakietowymi oraz poprzez działanie specjalnych grup

dywersyjno-sabotażowych i band zbrojnego podziemia. W ten sposób przeciwnik zmierzać będzie do zniszczenia ważnych obiektów oraz zdeorganizowania kierowania państwem i pracy gospodarki narodowej. Do obiektów, które mogą być celami oddziaływania nieprzyjaciela możemy zaliczyć: zakłady przemysłowe, węzły komunikacyjne, mosty, elektrownie i stacje rozdzielcze, linie wysokiego napięcia, rurociągi, magazyny wojskowe, stanowiska dowodzenia itp.

Jednym ze sposobów przeciwstawienia się działalności nieprzyjaciela jest organizacja ochrony i obrony ważnych obiektów siłami i środkami obrony terytorialnej.

Obrona i ochrona obiektu może być organizowana poprzez obsadzenie obiektu załogą z systemem stałych posterunków i patrolowania, lub poprzez tworzenie sieci ochronnej wokół obiektu, w pewnej odległości od niego. Niezależnie jednak od formy obrony obiektu powinna ona być organizowana z uwzględnieniem zagrożenia ~~uderzeniami~~ broni masowego rażenia. Zagrożenie uderzeniami bronią masowego rażenia może powstać w wyniku bezpośredniego uderzenia bronią masowego rażenia na dany obiekt lub też, w rezultacie uderzenia na inne cele, znajdujące się w pobliżu chronionego obiektu, wskutek rozprzestrzeniania się pyłu promieniotwórczego, aerozolu biologicznego lub niekiedy obłoku środków trujących. Jak więc z powyższego wynika, zagrożenie od broni masowego rażenia może być bezpośrednie lub tylko pośrednie. W każdym jednak przypadku stanowi ono zagrożenie dla składu osobowego kompanii i dlatego zabezpieczenie działań kompanii w obronie obiektu wymaga dobrze zorganizowanej obrony przed bronią masowego rażenia.

3. Przedsięwzięcia obrony przed bronią masowego rażenia realizowane przez kompanię /bot/.

Aby zapewnić skuteczną obronę przed bronią masowego rażenia w kompanii organizującej ochronę i obronę obiektu należy zorganizować:

- obserwację, wykrywanie i alarmowanie o skażeniach;
- obserwację i wykrywanie uderzeń bronią masowego rażenia;
- rozpoznanie skażeń i zakażeń;
- kontrolę dozymetryczną napromieniowania i stopnia skażenia;
- pomoc medyczną i wysoki poziom stanu sanitarno-higienicznego;
- bezpośrednią ochronę przed uderzeniami bronią masowego rażenia całego składu osobowego kompanii;

- obronę przeciwpożarową obiektu;
- likwidację skutków uderzeń bmar.

Do organizacji wymienionych przedsięwzięć, dla stworzenia systemu obrony przed bronią masowego rażenia wykorzystuje się również elementy OPBMar chronionego obiektu. Do takich elementów należą:

- miejscowy system obserwacji, wykrywania i alarmowania o uderzeniach bronią masowego rażenia i skażeniach;
- miejscowe urządzenie stałe do likwidacji skutków uderzeń bronią masowego rażenia takie jak: łaźnie, pralnie, punkty mycia transportu i różne urządzenia gaśnicze do gaszenia pożarów;
- przychodnie zakładowe z personelem medycznym;
- istniejące schrony, ukrycia itp.

Wykorzystanie wymienionych urządzeń powinno być zaplanowane i uzgodnione z KO obiektu przy uwzględnieniu potrzeb załogi i obiektu. Urządzenia stałe są bowiem w pierwszym rzędzie wykorzystywane dla zabezpieczenia potrzeb w zakresie obrony przed bronią masowego rażenia załogi obiektu.

Kompania /bot/ będzie posiadać własne środki pozwalające na zabezpieczenie minimum bezpośredniej ochrony. Takimi środkami będą:

- maski przeciwgazowe;
- ogólnowojskowe płaszcze ochronne;
- indywidualne pakiety przeciwchemiczne;
- grupowe zestawy do odkażania i dezaktywacji;
- przyrządy rozpoznania skażeń chemicznych i promieniotwórczych;
- przyrządy do kontroli dozymetrycznej napromieniowania;
- opatrunki osobiste;
- torbę sanitariusza do udzielenia pierwszej pomocy medycznej;
- sprzęt inżynierski służący do wykonywania różnego rodzaju ukryć oraz do akcji ratowniczej /łopaty, siekiery, kilofy, piły itp/.

Wymieniony sprzęt i środki są obsługiwane i wykorzystywane bezpośrednio przez żołnierzy kompanii. Niezależnie od tego kompania, która otrzymała za zadanie organizację obrony obiektu samodzielnego, działająca w oddaleniu od sił głównych bot, może zostać wzmocniona jednym patrolem rozpoznania skażeń /2-3 ludzi/. Przydział taki jest uzasadniony szczególnie w tych przypadkach gdy na bronionym obiekcie jest nieliczna załoga, która z racji zaangażowania w eksploatacji urządzeń obiektu nie jest w stanie ze swego

składu zorganizować elementów rozpoznania i obserwacji uderzeń bronią masowego rażenia. Do takich obiektów należeć będą: elektrownie, stacje rozdzielcze, mosty i szlaki energetyczne itp.

Niezależnie od posiadanych sił i środków kompanii przeznaczonych do obrony przed bronią masowego rażenia oraz sił i środków obiektu, na korzyść kompanii mogą działać wydzielone siły i środki powiatu, a mianowicie:

- pluton opchem bot - w zakresie rozpoznania i likwidacji skutków skażeń;
- kolumny medyczne - do udzielenia pomocy porażonym /rannym i chorym/;
- pododdziały przeciwpożarowe - do likwidacji pożarów w rejonie działania kompanii;
- pododdziały ratownictwa technicznego do akcji odgruzowania i wydobywania ludzi zasypanych w ukryciach;
- powiatowy system alarmowania i powiadamiania do alarmowania i uprzedzania kompanii w wypadku zagrożenia.

Jak wynika z przedstawionych powyżej rozważań, do organizacji obrony przed bronią masowego rażenia mogą być zaangażowane różnorodne siły i środki. W rezultacie czego obrona ta może zapewnić maksimum bezpieczeństwa składowi osobowemu kompanii. Oczywiście jest, że obrona bierna w wypadku bezpośrednich uderzeń bronią masowego rażenia na dany obiekt nie może zapewnić absolutnego bezpieczeństwa, powinna jednak ograniczyć poważnie rozmiary strat, ułatwić i przyspieszyć akcję likwidacji skutków uderzeń. Może to być osiągnięte jedynie w wypadku umiejętnej wykorzystania posiadanych sił i środków oraz wszystkich możliwości ochrony składu osobowego przed skutkami działania broni masowego rażenia.

4. Możliwe zagrożenie bronią masowego rażenia.

Oceniając obiekty, które mogą być bronione lub ochraniające przez pododdziały OTK możemy je podzielić na następujące grupy:

- zakłady przemysłowe - posiadające własny zorganizowany system obrony oparty o załogę przedsiębiorstwa;
- obiekty i urządzenia - techniczne o nielicznej obsłudze zapewniającej tylko normalną eksploatację lub nawet w ogóle nie posiadającej załogi.

Jeśli chodzi o pierwszą grupę obiektów w większości wypadków obrona i ochrona oparta będzie o siły i środki wydzielone z załogi obiektu. Jedynie w wypadkach szczególnych będą one ochraniać przez wojska OTK. Do takich obiektów należeć będą zakłady o szczególnie ważnym znaczeniu produkcji, zakłady znajdujące się w rejonach aktywnego działania podziemia lub korzystnych warunków do wysadzenia grup specjalnych.

Druga grupa obiektów natomiast wymagać będzie zaangażowania do obrony wojsk OTK.

Jeśli chodzi o zagrożenie uderzeniami bronią masowego rażenia możemy obiekty te podzielić na następujące grupy:

- obiekty, które bezpośrednio będą narażone na uderzenia bronią masowego rażenia;
- obiekty, które nie będą celami bezpośrednich uderzeń, natomiast narażone mogą być pośrednio na oddziaływanie pyłu promieniotwórczego, niekiedy obłoku par środków trujących, czy też aerozoli biologicznych.

Trudno w tej chwili określić jakie obiekty mogą być celami bezpośredniego uderzenia, a jakie pośredniego. Należy jednak wnioskować, że nawet obiekty o małej skali ważności w skali państwa, z uwagi na swoje położenie w stosunku do innych obiektów rozmieszczonych na obszarze kraju będą zagrożone skutkami działania broni masowego rażenia. Dlatego też obrona każdego obiektu powinna być organizowana zawsze przy uwzględnieniu możliwego zagrożenia i wynikających z tego zagrożenia konsekwencji dla pododdziałów organizujących obronę obiektu.

Zagrożenie istnieje również wskutek możliwego zastosowania broni biologicznej przez dywersantów. W tym wypadku substancje biologiczne mogą być wprowadzone do źródeł wody bądź produktów żywnościowych, a zwłaszcza w miejscach przygotowania posiłków.

Ocenę możliwego zagrożenia uderzeniami bronią masowego rażenia przeprowadza się w PSZW i wnioski z tej oceny w postaci wytycznych przekazywane są dowódcy kompanii wyznaczonej do obrony obiektu za pośrednictwem sztabu bot lub niekiedy bezpośrednio przez szefa PSZW.

Ocena zagrożenia dla każdego obiektu powinna być przeprowadzona oddzielnie z uwzględnieniem jego właściwości, charakteru i znaczenia. W czasie oceny powinny być uwzględnione następujące właściwości:

- znaczenie ekonomiczne obiektu /zakładu/;
- rola jaką spełnia obiekt w całości potencjału wojennego;
- położenie bronionego obiektu w stosunku do innych ważnych obiektów, ważnych centrów polityczno-administracyjnych, węzłów komunikacyjnych, przeszkód wodnych itp. na które prawdopodobnie mogą być przede wszystkim wykonane uderzenia bronią masowego rażenia;
- charakter obiektu - powierzchniowy, punktowy lub linearny.

Uwzględnienie wymienionych czynników pozwoli na określenie możliwego zagrożenia dla danego obiektu, a tym samym stworzy warunki do właściwego zorganizowania obrony przed bronią masowego rażenia przez dowódcę kompanii ze szczególnym zaakcentowaniem tych przedsięwzięć, które są najważniejszymi. Jeśli z oceny wynikać będzie, że obiekt będzie prawdopodobnie celem bezpośredniego uderzenia bronią masowego rażenia, wówczas szczególną uwagę należy zwrócić na rozśrodkowanie kompanii i rozbudowę ukryć typu ciężkiego. W wypadku gdy z oceny będzie wynikać, że przypuszczalnie największe zagrożenie będzie z pośredniego działania broni masowego rażenia, a więc przede wszystkim skażeń promieniotwórczych, główną uwagę zwrócić trzeba będzie na ochronę przed skażeniami, likwidację skażeń oraz stworzenie warunków do działania kompanii w czasie długotrwałych skażeń.

Ponieważ jednak są to tylko przewidywania nie można pomijać żadnego z elementów obrony przed bronią masowego rażenia, niemniej jednak przeprowadzona wnikliwa ocena pozwoli na uwypuklenie tych akcentów, na które trzeba będzie zwrócić szczególną uwagę, a które określać będą główny wysiłek OPBMaR w kompanii.

5. Organizacja obrony przed bronią masowego rażenia przez dowódcę kompanii.

W wypadku gdy kompania /bot/ otrzyma zadanie do obrony i ochrony obiektu, organizatorem obrony przed bronią masowego rażenia jest bezpośrednio dowódca kompanii. Organizuje on OPBMaR wykorzystując lokalne warunki terenowe, system OPBMaR bronionego obiektu i lokalnych komitetów obrony /LKO/ oraz siły i środki kompanii, zarządza realizację poszczególnych przedsięwzięć bezpośrednio w terenie. Organizacja OPBMaR omówiona będzie w dalszym ciągu według poszczególnych przedsięwzięć:

a/ Organizacja obserwacji wykrywania i alarmowania o skażeniach.

We wszystkich przypadkach działań kompanii /bot/ musi być zorganizowana obserwacja skażeń. Zadanie to realizowane będzie przez stały posterunek obserwacji skażeń zorganizowany w rejonie rozmieszczenia sił głównych kompanii.

Posterunek obserwacji skażeń kompanii zorganizowany będzie ze składu kompanii lub ze składu drużyny rozpoznania skażeń, która może być przydzielona do kompanii. Skład posterunku obserwacji skażeń 3-4 żołnierzy, pełniący służbę na zmianę przez całą dobę.

Posterunek obserwacji skażeń wyposaża się w: lornetkę, zegarek, rentgenoindykator /rentgenometr/ dziennik obserwacji oraz środki sygnalizacji dźwiękowej i świetlnej.

Rozmieszczenie posterunku obserwacji skażeń powinno zapewnić utrzymanie bezpośredniej łączności głosowej i wzrokowej z dowódcą kompanii oraz zapewnić maksymalnie duży promień obserwacji i widzialność z posterunkami obserwacji skażeń obiektu i LKO. Dlatego też w wypadku gdy kompania otrzymała do obrony obiekt, na który nie przewiduje się bezpośredniego uderzenia jądrowego, posterunek obserwacji skażeń rozmieszcza się w miejscach wyżej położonych /wieże obserwacyjne, na dachach budynków itp/ i w ten sposób zwiększa się zasięg obserwacji.

Do zadań posterunku obserwacji skażeń będzie należeć:

- prowadzić obserwację rejonów i obiektów, na które nieprzyjaciół wykonuje uderzenia bronią masowego rażenia w zasięgu widoczności;
- prowadzić obserwację wybuchów jądrowych wykonywanych przez nieprzyjaciela, w miarę możliwości określać miejsce uderzenia /odległość i kierunek/ rodzaj wybuchu i równoważnik trotylowy ładunku;
- wykrywać i obserwować przemieszczenie się obłoku pyłu promieniotwórczego w rejonie posterunku, określać kierunek przemieszczania i stopień zagrożenia rejonu działań kompanii;
- przeprowadzać pomiary natężenia promieniowania /mocy dawki/ w rejonie posterunku po zakończeniu opadu pyłu promieniotwórczego;
- wykrywać i identyfikować środki trujące w rejonie posterunku;
- wykrywać i obserwować przemieszczanie się aerozolu biologicznego w rejonie bronionego obiektu;
- meldować o wynikach obserwacji dowódcy kompanii;
- ogłaszać alarmy po stwierdzeniu zagrożenia w rejonie bronionego obiektu i na polecenie dowódcy kompanii;

- przejmować sygnały alarmu ogłoszone przez posterunki obserwacji skażeń LKO i OS miejscowości sąsiadujących z bronionym obiektem i na polecenie dowódcy kompanii alarmowania składu osobowego kompanii.

Jak z powyższego wynika posterunek obserwacji skażeń kompanii ma do spełnienia szereg ważnych zadań związanych z wykrywaniem uderzeń bronią masowego rażenia. Niezależnie od tego poprzez wzmocnienie składu posterunku żołnierzami może spełniać on dodatkowe zadania związane z bezpośrednią ochroną obiektu jak na przykład śledzenie za tokiem pracy i sygnałami patroli i posterunków ochronnych, obserwacja rejonu przylegającego do obiektu itp.

W wypadku gdy kompania ochrania obiekty powierzchniowe lub linearne, może zaistnieć konieczność rozmieszczenia jej składu osobowego w oddzielnych, położonych w pewnych odstępach pomieszczeniach. W takim przypadku każdy pluton wystawia własnych obserwatorów skażeń. Zadania obserwatorów plutonów będą ograniczone do obserwacji skażeń i wykrywania natężenia promieniowania w rejonie posterunku oraz przekazywania sygnałów alarmowych. Obserwator skażeń będzie spełniał równocześnie rolę obserwatora zagrożenia działaniem grup dywersyjno-sabotażowych itp.

W rezultacie powstałej konkretnej sytuacji skażeń ~~powsta-
nie zagrożenie dla pracy posterunków~~ ochronnych i patroli na trasach patrolowania. Wobec tego koniecznym będzie przeprowadzenie rozpoznania skażeń. Zadanie to może być realizowane przez specjalny patrol rozpoznania skażeń, lub też przez personel stałego posterunku obserwacji skażeń kompanii. Zadanie rozpoznania skażeń będzie zadaniem doraźnym w stosunkowo krótkim czasie, dlatego też może być wykonane przez personel stałego posterunku obserwacji skażeń kompanii nie naruszając ciągłości obserwacji i wykrywania. Decyzje co do tego kto ma prowadzić rozpoznanie skażeń podejmuje dowódca kompanii w zależności od posiadanych możliwości.

Rozpoznanie skażeń prowadzone będzie na środkach transportowych /motocykl/. W ten sposób zmniejszy się czas rozpoznania, w rezultacie czego zmniejszy się dawka napromieniowania, a więc bezpośrednie zagrożenie organizmu. Np. patrol pieszy dla przeprowadzenia rozpoznania na trasie 4-5 km potrzebuje około 1 godziny czasu. Patrol na motocyklu przy średniej prędkości 30 km/godz. wykona to samo zadanie w ciągu 10 minut. Rzecz oczywista, że zagrożenie napromieniowaniem w wyniku skrócenia czasu będzie znacznie mniejsze.

Podczas obrony i ochrony obiektu przez kompanię może zaistnieć konieczność rozpoznania:

- tras patrolowania - przy obiektach linearnych mogących dochodzić do kilku kilometrów /5 - 10 km/;
- tras rozprawienia do posterunków i czujek;
- dróg dojazdu do obiektu;
- dróg dojazdu do rejonów stacjonowania poszczególnych plutonów kompanii /w wypadku gdy te są od siebie odległe/;
- rejonu obiektu.

Zadaniem patrolu rozpoznania skażeń będzie:

- określenie granic skażenia w wypadku gdy nie obejmuje ono całego rejonu działania kompanii;
- określenie wielkości natężenia promieniowania w różnych punktach ważnych dla realizowania obrony obiektu;
- określenie możliwości wykonywania zadań związanych z obroną obiektu w warunkach zaistniałej sytuacji skażeń.

Dane uzyskane z rozpoznania skażeń stanowią podstawę do podejmowania przez dowódcę kompanii decyzji dotyczących sposobu wykonania zadań związanych z obroną obiektu w zaistniałej sytuacji skażeń, określenia sposobu postępowania i zachowania się sił głównych, sposobu pełnienia służby przez poszczególne elementy ubezpieczenia oraz podjęcia decyzji co do sposobu i czasu likwidacji skutków skażeń.

b/ Organizacja kontroli dozymetrycznej napromieniowania i stopnia skażenia.

Skażenia promieniotwórcze powodują bezpośrednie zagrożenie ludzi powstające w wyniku szkodliwego oddziaływania promieniowania jonizującego. Promieniowanie to posiada zdolność powodowania uszkodzeń w organizmie człowieka, w rezultacie czego powstają zmiany chorobowe, a w wypadku dostatecznie wysokich dawek promieniowania nawet zejścia śmiertelne. Dlatego też pomiar otrzymanych przez żołnierzy dawek promieniowania jest koniecznością.

Wszystkie czynności związane z pomiarem dawek promieniowania nazywane są kontrolą dozymetryczną napromieniowania.

Aby zabezpieczyć możliwość pomiaru otrzymanych przez żołnierzy kompanii dawek promieniowania, niezbędnym jest wyposażenie ich w odpowiedni sprzęt dozymetryczny. Biorąc pod uwagę charakter działania kompanii w czasie ochrony i obrony obiektu /zadanie ostateczne/, a zwłaszcza fakt, że w większości przypadków poszcze-

gólne plutony i nawet grupy żołnierzy wykonując zadania bojowe działać będą w różnych warunkach co do miejsca oraz wykorzystywać będą ukrycia o różnych właściwościach ochronnych, wydaje się, że celowym będzie takie wyposażenie kompanii w sprzęt dozymetryczny, jakie zabezpieczy przeprowadzenie pomiarów indywidualnych dla każdego żołnierza.

Jeśli z kolei uwzględnimy właściwości taktyczno-techniczne przyrządów pomiarowych będących obecnie na wyposażeniu wojsk, to do przeprowadzenia kontroli napromieniowania kompania powinna posiadać:

- dozymetry chemiczne na cały stan osobowy;
- indywidualne komory jonizacyjne, w które wyposaża się każdą drużynę /2 szt. na drużynę/ oraz wszystkich oficerów i podoficerów zawodowych kompanii;
- kolorymetr do sprawdzania dozymetrów chemicznych;
- pulpit załadowczo-pomiarowy do ładowania i odczytu wskazań komór jonizacyjnych.

W wypadku gdy kompania dysponować będzie proponowaną ilością sprzętu dozymetrycznego problem kontroli napromieniowania będzie całkowicie rozwiązany. Po załadowaniu komór jonizacyjnych, zostaną one wydane żołnierzom wykonującym jednolite co do miejsca i czasu zadania, a z chwilą spadku natężenia promieniowania do granic dopuszczalnych 0,5 r/godz. na zarządzenie dowódcy kompanii przeprowadza się pomiar otrzymanych dawek promieniowania. Równocześnie z tym ewidencjonuje się dawki indywidualnie dla każdego żołnierza, według wzorów ustalonych instrukcją.

Biorąc pod uwagę fakt, że kompania będzie swoje zadanie wykonywać statycznie przez długi okres czasu, a w konsekwencji tego nie może być wyprowadzona ze strefy skażeń do rejonu nieskażonego, zagadnienie pomiaru dawek promieniowania jest sprawą niezwykle ważną. Przykład: W wyniku opadu pyłu promieniotwórczego rejon działania kompanii został skażony. Natężenie promieniowania wynosi 100 r/godz. w 1 godzinę od chwili wykonania uderzenia, w tych warunkach spadek natężenia promieniowania oraz wielkość otrzymanej dawki będzie następująca:

Czas w godz. od chwili wybuchu	2	4	6	10	15	20	24
Wyszczególnie- nie zamierzeń							
Natężenie promie- niowania w r/godz.	44	19	11	6,2	4	2,8	2,1
Dawka promieniowa- nia w r dla nieu- krytych	100	145	160	200	210	220	230
Dawka promieniowa- nia w r dla ukry- tych w piwnicy budynku murow.	2,5	3,6	4	5	5,2	5,5	5,7

Uwaga: Obliczenia dokonano przy pomocy linijki dozymetrycznej, przy uwzględnieniu współczynnika osłabienia dla piwnic budynków murowanych 40.

Przeprowadzenie pomiarów i znajomość wielkości zagrożenia wynikającego z napromieniowania pozwala dowódcy kompanii na takie regulowanie toku pełnienia służby ochronnej i wykonywania zadań związanych z obroną obiektu, przy którym obciążenie napromieniowaniem będzie najmniejsze, a równocześnie równomiernie rozłożone na wszystkich żołnierzy. Dlatego też śledzenie stanu napromieniowania spełnia bardzo ważną rolę w czasie działań kompanii podczas ochrony i obrony obiektu.

Opad pyłu promieniotwórczego na rejon działania kompanii w czasie ochrony i obrony obiektu, powoduje promieniotwórcze skażenie terenu, przedmiotów terenowych, sprzętu itp. Może również spowodować skażenie promieniotwórcze żołnierzy wykonujących zadania związane z ochroną i obroną obiektu. Istnieje wobec tego konieczność ustalenia stopnia skażenia i określenia zakresu zabiegów specjalnych mających na celu usunięcie skażenia.

Pomiar stopnia skażenia przeprowadza się przy pomocy radiometru, który powinien być na wyposażeniu kompanii.

Pomiar stopnia skażenia będzie obejmować przede wszystkim:
- wszystkich żołnierzy, którzy wykonywali zadania ochrony i obrony obiektu w czasie opadu pyłu promieniotwórczego lub w terenie skażonym pyłem promieniotwórczym przed wejściem do pomieszczeń zakrytych lub ukryć;

- wszystkich żołnierzy, którzy zostali wyprowadzeni do rejonów nieskażonych;
- podstawowego sprzętu i środków transportowych, które wykorzystywane były w rejonie skażonym po wyprowadzeniu do rejonów nieskażonych lub przed ich powtórny użyciem;
- punktów pełnienia służby ochronnej lub obserwacyjnej, a zwłaszcza wież lub urządzeń obserwacyjnych;
- wody i produktów żywnościowych przed ich spożyciem, co do których istnieje podejrzenie, że mogły ulec skażeniu.

Czas dokonania pomiarów stopnia skażenia i miejsca pomiarów wyznacza dowódca kompanii mając na uwadze fakt, że pomiar powinien być dokonany poza rejonami skażeń lub jeśli chodzi o wodę i żywność w zamkniętym pomieszczeniu mającym dostatecznie wielkie współczynniki zmniejszenia wartości mocy dawki wewnętrznej w stosunku do zewnętrznej /z uwagi na wysoką czułość radiometrów/.

Uzyskane w wyniku pomiarów dane o stopniu skażenia pozwalają na określenie konieczności przeprowadzenia zabiegów specjalnych, a w związku z tym umożliwiają określenie sposobu działania kompanii.

c/ Organizacja bezpośredniej obrony składu osobowego kompanii przed uderzeniami bronią masowego rażenia.

Uderzenia bronią masowego rażenia stanowić mogą bezpośrednio zagrożenie dla składu osobowego. Różnorodność sposobów niszczącego oddziaływania broni masowego rażenia na ludzi wymaga wszechstronnego przygotowania żołnierzy do obrony przed bronią masowego rażenia, zaopatrzenia w odpowiedni sprzęt do ochrony i realizacji szeregu przedsięwzięć technicznych i organizacyjnych.

Do przedsięwzięć związanych z bezpośrednią obroną przed bronią masowego rażenia żołnierzy należy:

- szkolenie i systematyczne doskonalenie umiejętności działania i zachowania się w czasie uderzeń bronią masowego rażenia i w warunkach skażeń oraz opanowaniu umiejętności wykorzystania odpowiednich środków ochrony;
- zaopatrzenie i właściwa eksploatacja sprzętu przeznaczonego do obrony przed bronią masowego rażenia;
- umiejętności wykorzystania ukryć i schronów z uwzględnieniem wykorzystania właściwości terenu i urządzeń stałych obiektów;

- przestrzeganie przepisów higieny osobistej i zasad przestrzegania sanitarno-higienicznego stanu w rejonie rozmieszczenia;
- znajomość przepisów przeciwpożarowych oraz umiejętność likwidacji pożarów;
- znajomość zasad udzielania pierwszej pomocy porażonym działaniem mechanicznym jak również środkami trującymi i biologicznymi;
- znajomość zasad prowadzenia zabiegów specjalnych przy pomocy specjalnych urządzeń oraz środków podręcznych;
- znajomość przyrządów rozpoznania skażeń i umiejętność ich praktycznego wykorzystania.

Realizacja wymienionych przedsięwzięć uzależniona jest od stopnia wykształcenia żołnierzy.

Dowódca kompanii znając aktualny stan przygotowania żołnierzy powinien zaplanować w odpowiednim zakresie nauczanie lub doskonalenie umiejętności żołnierzy w wykonywaniu urządzeń ochronnych, posługiwania się odpowiednimi środkami ochrony oraz zachowaniem się żołnierzy w wypadku uderzenia bronią masowego rażenia lub skażeń w rejonie działania kompanii.

Szkolenie i doskonalenie umiejętności żołnierzy jest zadaniem permanentnym i należy do podstawowych obowiązków kadry dowódczej kompanii i będzie ono realizowane równolegle z urządzaniem i przystosowywaniem ukryć ~~sta~~ wypełnieniem podstawowego zadania kompanii, obrony i ochrony obiektu.

Wszyscy żołnierze kompanii muszą być zaopatrzeni w odpowiedni sprzęt i środki ochrony przewidziany tabelami należności. Kadra dowódcza, a zwłaszcza dowódca kompanii, jest bezpośrednio odpowiedzialna za właściwą eksploatację oraz pełną sprawność techniczną środków ochrony indywidualnej. Dokonuje się systematycznego sprawdzania stanu technicznego oraz okresowego sprawdzania stanu szczelności masek przeciwgazowych w polowej komorze gazowej.

W wypadku długotrwałego przebywania w maskach przeciwgazowych, po zakończeniu zagrożenia, dla doprowadzenia ich do pełnej sprawności bojowej powinny one zostać sprawdzone na szczelność.

Również w wypadku gwałtownych zmian warunków atmosferycznych: /temperatura, ~~asszcz~~ / maski przeciwgazowe powinny zostać sprawdzone na szczelność, szczególną uwagę zwracając na stan zaworów.

Zaopatrywanie w sprzęt indywidualnej obrony odbywać się będzie z batalionu /bot/. Biorąc jednak pod uwagę, fakt, że kompania może często wykonywać zadanie samodzielne, przypuszczalnie koniecznym będzie posiadanie pewnego zapasu ruchomego środków indywidualnej obrony bezpośrednio w kompanii. Wielkość tego zapasu powinna wynosić przypuszczalnie około 5-10% należności. Jeśli zważywszy, że obrona i ochrona obiektu jest w zasadzie zadaniem statycznym co do miejsca i może być wykonana przez stosunkowo długi okres czasu możemy przypuszczać, że słuszną będzie raczej dolna granica, a więc 5%. Wynika to z faktu, że większość niesprawności i usterek może być doraźnie usunięta bezpośrednio w kompanii.

Remonty bieżące przeprowadzane będą okresowo przez majstra sprzętu chemicznego batalionu. Remonty te powinny być przeprowadzane bezpośrednio w kompanii.

Bardzo ważne znaczenie dla kompanii będzie miała obrona zbiorowa.

Obrona zbiorowa powinna być zorganizowana z punktu widzenia zabezpieczenia bezpieczeństwa stanu osobowego kompanii w wypadku bezpośredniego uderzenia bronią jądrową i chemiczną na obiekt oraz pośredniego działania w wyniku opadu pyłu promieniotwórczego z uderzeń wykonanych na inne obiekty.

Najskuteczniejszą metodą obrony jest rozbudowa schronów wyposażonych w filtrowentylacyjne urządzenia, które zabezpieczają żołnierzy zarówno przed rażeniem mechanicznym, jak również promieniotwórczym i chemicznym. Schrony takie dla zapewnienia całkowitego bezpieczeństwa powinny być wolno stojące, wykonane w pewnej /około 1000 m/ odległości od obiektu, na który przypuszczalnie może być wykonane uderzenie jądrowe. Aby uzyskać pełne bezpieczeństwo w czasie wykonywania zadań związanych z obroną i ochroną obiektu przez poszczególne elementy ubezpieczenia /posterunki - czujki/, wykonuje się przykryte punkty obserwacyjne, zabezpieczające przed rażeniem mechanicznym wybuchu jądrowego, jak również zmniejszające wielokrotnie dawkę promieniowania, a więc umożliwiające zachowanie ciągłości obserwacji i ochronę powierzonego do obrony obiektu.

W wypadku gdy nie ma możliwości wykonania schronów, a zwłaszcza w tym przypadku, gdy charakter obiektu sugeruje, że nie będzie on dla przeciwnika opłacalnym celem uderzenia jądrowego, można wykorzystać budynki mieszkalne, a zwłaszcza piwnice budynków murowanych do ochrony przed skażeniami.

Uszczelnienie takiej piwnicy umożliwi przypuszczalnie długotrwałe /nawet kilka dni/ przebywanie w niej żołnierzy bez konieczności wykorzystywania masek przeciwgazowych i uchroni ich przed skażeniem pyłem promieniotwórczym. Równocześnie zmniejsza w poważny sposób oddziaływanie promieniowania jenującego w rezultacie czego zmniejsza dawkę napromieniowania /od 10 - 40 razy w zależności od jakości piwnicy/.

Kompania z uwagi na charakter wykonywanego zadania może być zmuszona do długotrwałego /kilka dni/ działania w strefie skażeń promieniotwórczych. W tym przypadku po otrzymaniu sygnału od przełożonych, sąsiadów lub po wykryciu skażenia przez kompanijny posterunek obserwacji skażeń, dowódca kompanii wydaje rozkaz ukrycia wszystkich żołnierzy, odwołuje również patrole z tras patrolowania. Dalszą służbę ochronną pełnią tylko te posterunki lub czujki, które mają przygotowane przykryte stanowiska obserwacyjne. Zagrożenie działaniem grup dywersyjnych w okresie opadu pyłu promieniotwórczego jest mało prawdopodobne, dlatego wystarczyć powinna tylko obserwacja terenu. Po przejściu fali opadu pyłu promieniotwórczego, posterunek obserwacji skażeń dokonuje pomiarów natężenia promieniowania i na tej podstawie dowódca kompanii podejmuje decyzje co do dalszego postępowania. W wypadku gdy natężenie promieniowania w rejonie rozmieszczenia posterunku nie przekracza 5 r/godz. może być podjęta dalsza działalność posterunków i patroli do realizowania zadań związanych z ochroną lub obroną obiektu.

W obszarach, w których natężenie promieniowania nie przekracza 5 r/godz. możliwe jest ograniczone w czasie działanie elementów ochronnych poza ukryciami. Dowódca kompanii /dowódcy plutonów/ zobowiązani są jednak do takiego regulowania toku służby, ażeby czas jej pełnienia dla jednej zmiany nie przekraczał jednej godziny, ponieważ w tym przypadku biorąc pod uwagę powolny spadek natężenia promieniowania dawka równać się może P.t, co przy nie racjonalnym rozłożeniu służby na wszystkich żołnierzy może spowodować nadmierne obciążenie dawkami tych, którzy będą aktualnie pełnić służbę.

Decyzja taka może być podjęta jednak dopiero po zorientowaniu się o ogólnym rozkładzie natężeń promieniowania w rejonie działania kompanii. Dane o sytuacji skażeń dowódca kompanii uzyskuje z PSZW, dowództwa bot oraz posterunków obserwacyjnych skażeń LKO i OS miejscowości sąsiadujących z bronionym obiektem.

Po naniesieniu na mapę uzyskanych danych o rozkładzie natężeń promieniowania w rejonie obiektu i przylegających do niego miejscowości, zarysuje się wyraźny obraz rzeczywistej sytuacji skażeń. Stanowi to podstawę do wnioskowania i podejmowania o decyzji do dalszej działalności kompanii. Przed przystąpieniem do wykonania zadań związanych z obroną i ochroną obiektu trasy patrolowania, miejsca rozmieszczenia czujek i posterunków muszą być dokładnie rozpoznane przez patrol rozpoznania skażeń. Dane z rozpoznania skażeń stanowią podstawę do podjęcia decyzji dotyczącej sposobu i czasu działania poszczególnych elementów ubezpieczenia oraz możliwości opuszczenia przez skład osobowy schronów i ukryć.

Posiadając dokładny obraz sytuacji skażeń w rejonie obiektu dowódca kompanii może rozplanować tok pełnienia służby ochronnej, uwzględniający wielkość zagrożenia napromieniowaniem dla każdego elementu ubezpieczenia oddzielnie. Równocześnie z tym prowadzi się szczegółowy pomiar otrzymanych dawek napromieniowania. Na podstawie tych danych przeprowadza się wymianę ludzi pełniących służbę w czasie jej trwania w zależności od aktualnego natężenie promieniowania, wielkości otrzymanych dawek napromieniowania, w celu utrzymania równomiernego obciążenia żołnierzy kompanii.

Jednym z bardzo ważnych zadań obowiązujących cały skład osobowy kompanii jest zachowanie wysokiego stanu sanitarno-higienicznego zarówno osobistego jak i środowiska. W tym celu dowódca kompanii wyznacza rejon mycia, zabezpiecza okresową kąpiel w kąźni i systematyczną wymianę bielizny osobistej, wyznacza rejon przygotowania i spożywania posiłków oraz miejsca na odpadki i ustępowe. Niezależnie od tego wybiera i ustala źródła wody /studnia/ z jakich kompania będzie korzystać do przygotowania strawy i spożycia.

Opiekę lekarską nad składem osobowym sprawować będzie lekarz ośrodka zdrowia lub zakładowy. Dlatego też dowódca kompanii powinien uzgodnić i określić terminy przyjęć lekarskich i tryb postępowania w wypadkach nagłych wymagających pomocy lekarza. Wszystkie urządzenia związane z przygotowaniem posiłków /kuchnie, magazyn żywności, studnia/ powinny być pod zamknięciem i ochroniane przez posterunki lub dyżurnych w celu zabezpieczenia przed akcją sabotażową.

W czasie oceny obiektu dowódca kompanii powinien zwrócić uwagę na zagrożenie pożarowe. Dlatego też koniecznym jest spraw-

dzenie stanu istniejących urządzeń przeciwpożarowych takich jak: gaśnice, skrzynie z piaskiem, beczki z wodą, wiadra, bosaki, łopaty, siekiery itp. Zapoznać cały skład osobowy z przepisami ppoż obiektu oraz wydać dodatkowe wytyczne dotyczące działania składu osobowego na wypadek pożaru. Przepisy te obejmować muszą również bezpieczeństwo pożarowe w rejonie zakwaterowania kompanii. W dodatkowych wytycznych dowódca kompanii powinien określić zasady współdziałania składu osobowego kompanii ze służbą przeciwpożarową obiektu /gdy taka istnieje/ i ustalić zakres i powiązanie działalności na wypadek pożaru sił Lokalnych Komitetów Obrony i składu osobowego kompanii.

6. Likwidacja skutków uderzeń bronią masowego rażenia.

Zakres przedsięwzięć związanych z likwidacją skutków uderzeń bronią masowego rażenia uzależniony będzie od rodzaju uderzeń.

Ze względu na charakter działania czynników rażących uderzenia te możemy sklasyfikować w dwu grupach:

- a/ bezpośrednio uderzenie bronią jądrową na obiekt;
- b/ skażenie promieniotwórcze, biologiczne i chemiczne.

W pierwszym przypadku wystąpią bezpośrednio zniszczenia mechaniczne, w drugim natomiast skażenia. W związku z tym zakres prac będzie się poważnie różnił.

Ponieważ jednak bardzo trudno jest określić jaki rodzaj uderzenia bronią masowego rażenia zastosuje przeciwnik, dowódca kompanii organizując obronę i ochronę obiektu musi ją organizować z uwzględnieniem wszystkich przedsięwzięć obrony przed bronią masowego rażenia i być przygotowanym do praktycznego działania w zakresie likwidacji skutków uderzeń.

Likwidacja skutków uderzeń bronią masowego rażenia będzie obejmować:

- określenie rozmiarów zniszczeń lub skażeń;
- odtworzenie naruszonego systemu łączności;
- udzielenie bezpośredniej pomocy pododdziałom kompanii, które znalazły się w zasięgu oddziaływania broni masowego rażenia;
- udział w akcji ratowniczej na obiekcie lub pomoc LKO;
- udział w likwidacji pożarów na obiekcie lub w rejonach przylegających do ochranianego obiektu.

Określenie rozmiarów zniszczeń lub skażeń prowadzone będzie na podstawie meldunków z posterunków i czujek ochraniających obiekt oraz poprzez bezpośrednie rozpoznanie rejonu przez patrole

rozpoznawcze. Patrol taki określa miejsce uderzenia, wielkość zniszczeń, wielkość skażeń oraz zakres prac podczas akcji ratowniczej. Dane te pozwolą dowódcy kompanii na określenie głównego wysiłku działania kompanii w czasie prowadzenia akcji ratowniczej.

Często może zaistnieć taka sytuacja, że uderzenia bronią masowego rażenia mogą być skierowane na inne obiekty przylegające do rejonu działania kompanii. W takim wypadku dowódca kompanii powinien zachowując ciągłość systemu obrony i ochrony obiektu być gotowym do udzielania pomocy, zwłaszcza w tym przypadku gdy udział kompanii wynika z bezpośredniego wtórnego zagrożenia obiektu np. rozprzes- trzeniający się pożar może zagrażać bronionemu obiektowi.

W wypadku gdy uderzenie jądrowe spowoduje uszkodzenie lub zniszczenie linii kablowo-telefonicznych, które są wykorzystywane przez kompanie, należy dążyć do nawiązania łączności z przełożonym PSZW, wykorzystując obejścia umożliwiające ominięcie zniszczonych odcinków.

Po przeprowadzeniu oceny danych o skutkach uderzeń bronią masowego rażenia, dowódca kompanii podejmuje decyzję do prowadzenia akcji ratowniczej, w której powinien:

- wyznacza pododdziały, które będą brać udział w akcji ratowniczej;
- określa punkty lub kierunki działania dla poszczególnych pododdziałów;
- określa kolejność działania wg ważności i stopnia zniszczenia poszczególnych urządzeń i zakresu prac ratowniczych;
- określa zakres prac ratowniczych;
- ustala sygnały kierowania całością prac ratowniczych;
- ustala dodatkowe zadania dla utrzymania pełnej gotowości systemu obrony obiektu;
- ustala czas rozpoczęcia prac ratunkowych.

Ze względu na posiadane wyposażenie możliwości ratownictwa kompanii będą poważnie ograniczone. Obejmować one mogą:

- rozpoznanie skażeń i zakażeń i kontrolę dozymetryczną;
- lokalizację pożarów przy pomocy urządzeń ppoż obiektu i prostych narzędzi jak łopaty, siekiery;
- wyszukiwanie i wynoszenie rannych i porażonych z rejonu porażenia, znajdujących się na powierzchni lub w parterowych budynkach;
- kierowanie zespołami ludności cywilnej biorącej udział w akcji ratowniczej;
- organizacja służby porządkowo-ochronnej;

- prowadzenie zabiegów specjalnych.

W wypadku gdy kompania bronić będzie obiektu, w którym z załogi obiektu zorganizowane są poszczególne służby działające wg planu OPBMar obiektu, dowódca kompanii organizuje przede wszystkim wzmocnioną obronę i ochronę obiektu oraz wydziela niezaangażowanych do tej służby żołnierzy do pomocy jako siłę roboczą.

W przypadku gdy do akcji ratowniczej na obiekcie zostaną skierowane dodatkowe siły i środki powiatu, ~~dowódca kompanii~~, a ogólne kierownictwo akcją ratowniczą przejmie powiat, dowódca kompanii powinien zameldować o sytuacji na obiekcie oraz pracach, które już zostały wykonane i postępować zgodnie z decyzją kierownika akcji ratowniczej. Podstawowy wysiłek kompanii po wprowadzeniu do akcji ratowniczej specjalnych sił i środków powinien skupić się na organizacji służby porządkowo-ochronnej. We wszystkich jednak przypadkach w czasie trwania akcji ratowniczej dowódca kompanii utrzymuje odpowiednią ilość sił zabezpieczającą wykonanie zadania kompanii to jest obrony i ochrony obiektu, aż do czasu odwołania przez dowódcę bot lub PSZW tego zadania.

7. Obowiązki i zakres pracy dowódcy kompanii /bot/ w czasie organizacji OPBMar.

Zadania do obrony ^{obektu} dowódca kompanii otrzyma od dowódcy bot lub bezpośrednio od Szefa Powiatowego Sztabu Wojskowego. Równocześnie z tym powinien otrzymać wytyczne do organizacji OPBMar obejmując następujące zagadnienia:

- ogólna charakterystyka obiektu i systemu OPBMar obiektu;
- ocena prawdopodobnego zagrożenia uderzeniami broni masowego rażenia dla danego obiektu;
- zakres pomocy w likwidacji skutków uderzeń bmar przez siły i środki powiatu;
- sygnały powiadamiania i sposób ich przekazywania;
- zakres współdziałania z LKO;
- rozmieszczenie elementów medycznych i drogi dojazdu do nich;
- rozmieszczenie Punktów Zabiegów Specjalnych i drogi dojazdu oraz możliwości ich wykorzystania;
- system łączności z PSZW sztabem bot;
- terminarz meldunków i sprawozdań.

Po otrzymaniu zadania i wytycznych do organizacji OPBMar dowódca kompanii przeprowadza analizę zadania i ocenę położenia, w czasie której uwzględnia z punktu widzenia potrzeb organizacji OPBMar:

a/ W analizie zadania:

- ogólną charakterystykę obiektu i systemu OPBMar obiektu;
- otrzymane zadanie i możliwości organizacji OPBMar posiadanymi siłami i środkami;
- zakres pomocy udzielanej przez siły i środki OPBMar powiatu;
- jakie zadania i przedsięwzięcia będą realizowane siłami i środkami kompanii.

b/ W czasie oceny położenia:

- ocena prawdopodobnego zagrożenia obiektu uderzeniami bmar /na podstawie otrzymanych danych z PSZW/;
- ocena możliwości w zakresie organizacji OPBMar;
- ocena czasu z punktu widzenia potrzeb związanych z organizacją OPBMar;
- ocena możliwości działania w czasie likwidacji skutków uderzeń bmar na rejon rozmieszczenia kompanii i obiekt;
- wnioski wynikające z oceny, które mają stanowić podstawę do organizacji OPBMar.

Po przeprowadzeniu analizy zadania i oceny położenia, którą dowódca kompanii prowadzi równoległe z analizą zadania i oceną położenia związaną z organizacją obrony i ochrony obiektu, dowódca kompanii przeprowadza rekonesans w terenie. Często rekonesans może poprzedzać pracę myślową dowódcy.

W czasie rekonesansu na poszczególnych punktach pracy, dowódca kompanii uzgadnia zarówno zagadnienia związane z organizacją obrony i ochrony obiektu, jak również organizacją OPBMar. Do takich zagadnień związanych z realizacją OPBMar obiektu należeć będą:

- uzgodnienie sposobu przekazywania sygnałów powiadamiania z postawami obserwacji LKO, obiektu i kompanii;
- uzgodnienie zadań rozpoznania skażeń i wymiany informacji o uzyskanych wynikach pomiarów LKO;
- charakter terenu i jego wpływ na utrzymywanie się środków trujących oraz możliwość wtórnego skażenia ludzi;
- możliwość wykorzystania istniejących budowli i urządzeń do ukrycia i długotrwałego przebywania ludzi oraz ich właściwości ochronne;
- możliwość rozbudowy ukryć i schronów;
- możliwości wykorzystania istniejących urządzeń do likwidacji skutków skażeń /łaźnie, punkty mycia transportu itp/;

- możliwość wykorzystania lokalnych urządzeń maszyn i środków do akcji ratowniczej;
- możliwości współdziałania lokalnych sił i środków w zakresie likwidacji skutków uderzeń bmar;
- stan urządzeń ppoż i możliwość ich wykorzystania do lokalizacji i likwidacji pożarów;
- zagadnienia związane z zabezpieczeniem wysokiego poziomu stanu sanitarno-higienicznego;
- zagadnienia związane z zabezpieczeniem w wodę do spożycia i zabezpieczeniem źródeł wody przed skażeniami;
- rodzaj obiektu, jego charakter i określenie najbardziej wrażliwych budowli i urządzeń na zniszczenie oraz możliwość powstania pożarów;
- zasady współdziałania personelu obsługującego urządzenia obiektu z poszczególnymi pododdziałami kompanii w zakresie organizacji OPBMar i likwidacji skutków uderzeń bmar.

Po przeprowadzeniu rekonesansu i skonfrontowaniu możliwości i realizacji OPBMar z warunkami istniejącymi w terenie, dowódca kompanii stawia zadanie do organizacji obrony i ochrony obiektu, które stanowią podstawę do praktycznej realizacji OPBMar przez dowódców pododdziałów. Ponieważ dowódca kompanii najczęściej będzie stawiał zadanie w terenie, równocześnie daje wskazówki do organizacji OPBMar w których wskazuje:

- jakie siły i środki wydzielić do obserwacji i wykrywania uderzeń bmar, gdzie rozmieścić te posterunki i system łączności;
- gdzie rozmieścić poszczególne pododdziały, jakie przygotować ukrycia i czas na ich wykonanie;
- w jaki sposób zabezpieczyć przed porażeniem i skażeniem placówki, czujki i posterunki ochronne;
- w jaki sposób, kiedy i kto prowadzi kontrolę dozymetryczną na promieniowania i stopnia skażenia;
- określa czynności i sposób postępowania na wypadek ogłoszenia alarmu;
- wyznacza źródła wody, z których woda może być wykorzystana do spożycia i ustala sposób ich zabezpieczenia przed skażeniem;
- wyznacza miejsce przygotowywania i spożywania posiłków i punkty mycia /kompanijne lub plutonowe/;
- wyznacza miejsca na gromadzenie odpadków i miejsca ustępowe /kompanijne lub plutonowe/;
- ustala sposób działania na wypadek uderzenia bronią jądrową,

chemiczną lub biologiczną;

- ustala sposób działania poszczególnych pododdziałów w czasie likwidacji skutków uderzeń bmar;
- ustala terminy gotowości poszczególnych prac, kolejność ich wykonywania i zakres zadań dla poszczególnych pododdziałów.

Po zrealizowaniu wszystkich przedsięwzięć OPBMaR dowódca kompanii melduje o osiągnięciu gotowości do sztabu bot i PSZW. Sztab bot /PSZW/ powinien skontrolować stan OPBMaR kompanii i uzasadnionych przypadkach udzielić kompanii pomocy poprzez przydzielenie odpowiednich sił i środków niezbędnych kompanii. Pomoc ta może polegać również na zaplanowaniu działania patroli skażeń botu na korzyść kompanii, przydzieleniu środków łączności, sprzętu rozpoznania skażeń itp.

Po zorganizowaniu OPBMaR dowódca kompanii sprawdza przebieg prac i czynności poszczególnych pododdziałów, doskonali system OPBMaR wydając dodatkowe zarządzenia, zarządza przeprowadzenie niezbędnych treningów i alarmów dla sprawdzenia skuteczności zrealizowanych przedsięwzięć.

Obrona przed bronią masowego rażenia będzie stale doskonalona zarówno w zakresie wykonywania szeregu prac uzupełniających, jak również wskutek podnoszenia się umiejętności żołnierzy osiąganych w wyniku dodatkowego szkolenia i treningów w zakresie bezpośredniej ochrony przed skutkami działania broni masowego rażenia oraz zgrywania działania pododdziałów w czasie po ogłoszeniu alarmu i w czasie likwidacji skutków użycia broni masowego rażenia. Ciągła troska dowódcy i systematyczne doskonalenie organizacji systemu przedsięwzięć związanych z obroną przed bronią masowego rażenia, gwarantuje jej skuteczność i w rezultacie pozwoli na zmniejszenie skutków jakie może wywołać broń masowego rażenia.

8. Z a k o ń c z e n i e.

W niniejszej pracy przedstawiłem schemat niezbędnych przedsięwzięć związanych z organizacją obrony przed bronią masowego rażenia oraz zakres pracy dowódców podczas organizacji OPBMaR w pododdziałach wojsk obrony terytorialnej. Rozważania swoje oparłem o wariant działania kompanii bot w obronie obiektu, ponieważ w tym przypadku najwyraźniej można przedstawić sposób organizacji OPBMaR i jego współzależność ze sposobem wykonywania przez kompanię swoich podstawowych zadań. W podobny sposób przy uwzględnieniu charakteru wykonywanych przez kompanię zadań może

może być realizowana obrona przed bronią masowego rażenia w innych wariantach jej działania. Podobne zagadnienia rozwiązywane będą podczas organizacji OPBMar przez dowódców batalionów. Opracowanie niniejsze może stanowić podstawę do praktycznej realizacji OPBMar przez dowódców w pododdziałach wojsk OT.

Literatura:

1. płk dypl. Wałda. "Zasady, organizacja i kierowanie obroną obiektu". Wykład ASG - 1964 nr bibl. 04278.
2. ppłk dypl. Dranczewski - "Organizacja i zasady wykorzystania oraz działania pułków i batalionów obrony terytorialnej". Wykład - ASG - 1964 nr bibl. 04194k.
3. płk dypl. Wayda - "Zajęcie praktyczne nr 361 - "Organizacja i prowadzenie działań bojowych w obronie obiektu". ASG - 1963.
4. ppłk dypl. St. Michalak - Zajęcie praktyczne "Organizacja i prowadzenie OPBMar w obronie obiektu" - ASG-1963.
5. "Metodyka analizy i oceny sytuacji skażeń promieniotwórczych terenu". MON-Chem. 95/62 - Warszawa - 1963.
6. Instrukcja o Obronie Wojsk Przed Bronią Masowego Rażenia. MON - Szt.Gen. 249/60 - Warszawa - 1960.

OPRACOWAŁ:
ADIUNKT KATEDRY TOPSMAR

/-/ ppłk dr Stefan MICHALAK

Wykonano w 80 egz.

Egz. nr 1-80 bibl. tajna
Wyk. ppłk dr Michalak
Druk. OH, dn. 10.12.64r.
Nr ks. 03391/WW